

การอนุญาโตตุลาการ (Arbitration)

โดย วรวิมล ศรีศศิ

ประมาณ 2 -3 ปีที่ผ่านมา หลายท่านคงจะเคยได้ยินกับคำว่า อนุญาโตตุลาการมาบ้าง และท่านผู้อ่านทราบหรือไม่ว่าการอนุญาโตตุลาการก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในเรื่องของข้อพิพาทที่เกิดขึ้นกับตราสารหนี้ได้เช่นกัน ดังนั้นในสัปดาห์นี้ผู้เขียนอยากจะขอแนะนำท่านผู้อ่านเข้าสู่ประโยชน์ของ การอนุญาโตตุลาการว่า มีข้อดีอย่างไร แต่ก่อนที่จะเรารู้ถึงในรายละเอียดต่าง ๆ ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการสักเล็กน้อยนะคะ

ก่อนอื่นเรามาทำความรู้จักกับคำว่า อนุญาโตตุลาการกันก่อนนะคะ อนุญาโตตุลาการ คือวิธีการระงับข้อพิพาทที่คู่กรณีตกลงกัน เสนอข้อพิพาทที่เกิดขึ้นแล้วหรือที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้บุคคลภายนอก ซึ่งเรียกว่าอนุญาโตตุลาการ ทำการพิจารณาชี้ขาด โดยคู่กรณีผูกพันที่จะปฏิบัติตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

เอาหละครับ ทั้งผมและก็ท่านผู้อ่านก็ได้รู้เกี่ยวกับความหมายของ อนุญาโตตุลาการกันไปแล้ว ทีนี้เรามาดูกันว่า ทำไมจึงต้องใช้หรือต้องมีกระบวนการอนุญาโตตุลาการ สาเหตุที่ต้องมีหรือใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการ นั้นก็หลายเหตุผลแล้วแต่สถานการณ์ ที่แตกต่างกันออกไป แต่ในสัปดาห์นี้ผู้เขียนขออนุญาตรวบรวมเหตุผลต่าง ๆ แล้วนำมาสรุป ให้เหลือเพียง 4 เหตุผลก็แล้วกันนะคะ เพื่อให้มองเห็นถึงภาพรวมของวิธีการดังกล่าว

เหตุผลแรกที่ผมจะกล่าวถึงก็คือ เหตุผลด้านความรวดเร็วของคดีความในกรณีที่มีการพิพาทกันเกิดขึ้น เนื่องจากการฟ้องคดีต่อศาลนั้นมันขั้นตอนมากและคู่ความยังสามารถอุทธรณ์ฎีกาต่อไปได้ทำให้เสียเวลามาก แต่กระบวนการอนุญาโตตุลาการจะสิ้นสุดรวดเร็วและไม่มีขั้นตอนยุ่งยาก **เหตุผลที่สอง** คงจะเป็นเรื่องความยุ่งยากและสลับซับซ้อนของคดี กล่าวคือ โดยปรกติผู้ที่เป็นอนุญาโตตุลาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อนุญาโตตุลาการที่คู่กรณีเลือกมักจะเป็นผู้ที่มีความรู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่พิพาทเป็นอย่างดี ทำให้เข้าใจเรื่องพิพาทและพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้รวดเร็ว ซึ่งส่งผลให้การชี้ขาดข้อพิพาททำได้รวดเร็วและยุติธรรม ในขณะที่ถ้าเป็นการดำเนินคดีในศาล คู่ความไม่สามารถเลือกผู้พิพากษาที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ มาพิจารณาคดีให้ตนได้ ซึ่งก็ต้องมีการใช้พยานผู้เชี่ยวชาญมาเบิกความ ทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปอย่างยากลำบากและล่าช้า และอาจมีปัญหาในการรับฟังพยานหลักฐาน เพราะต้องขึ้นอยู่กับว่าพยานผู้เชี่ยวชาญเบิกความอธิบายได้ชัดเจนถูกต้องมากน้อยเพียงใด

เหตุผลที่สาม การรักษาชื่อเสียงและความลับ เนื่องจากหลักการพิจารณาคดีของศาลต้องทำโดยเปิดเผย ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าฟังการพิจารณาของศาลได้ สื่อมวลชนก็อาจรับฟังและนำเสนอข่าวได้ง่ายซึ่งอาจส่งผลเสียต่อภาพพจน์ทางธุรกิจและการรักษาความลับของคู่กรณี เว้นแต่ว่าจะมีการพิจารณาคดีเป็นการลับ ซึ่งก็จะมีเป็นบางคดีเท่านั้น แต่หลักการดำเนินกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการนั้นกระทำเป็นการลับ เฉพาะคู่กรณีและผู้ที่เกี่ยวข้องเท่านั้นที่มีสิทธิเข้าร่วมการพิจารณา บุคคลภายนอกไม่มีโอกาสรู้ข้อเท็จจริงโดยตรง จึงไม่รู้ว่าคู่กรณีมีข้อพิพาทกันหรือไม่ หรือมีกันอย่างไร จึงเป็นการรักษาชื่อเสียงของคู่พิพาทและความลับทางธุรกิจของคู่กรณีได้เป็นอย่างดีและ

เหตุผลสุดท้ายที่ผู้เขียนสรุปได้ เหตุผลที่ดีที่สุด นั่นก็คือ การรักษาความสัมพันธ์ระหว่างคู่พิพาท เนื่องจากแนวทางการพิจารณาคดีของศาลนั้น เป็นการต่อสู้กันยาวนาน เพราะคดีสามารถอุทธรณ์ ฎีกาต่อไปได้ซึ่งส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์ทางธุรกิจ แต่กระบวนการอนุญาตตุลาการนั้น เป็นการระงับข้อพิพาทที่เปิดโอกาสให้คู่กรณีพบปะเจรจาปัญหาที่พิพาทกันโดยตรง บรรยากาศในการพิจารณามีลักษณะเป็นกันเอง ไม่เคร่งเครียดอีกทั้งไม่มีระบบที่ทำให้คู่กรณีโต้แย้งเอาแพ้ชนะกัน จึงสามารถรักษาความสัมพันธ์ระหว่างคู่พิพาทซึ่งอยู่ในวงการธุรกิจ ที่ส่วนใหญ่จะต้องคบค้าและประกอบธุรกิจกันต่อไปได้อีกในอนาคต

สำหรับท่านผู้อ่านที่อ่านบทความฉบับนี้แล้วเห็นว่ามิประโยชน์ ก็สามารถนำแนวความคิดนี้ไปปรับประยุกต์ใช้กับธุรกิจของท่านได้ นะครับ แล้วพบกันใหม่ครับ

สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

www.thaibma.or.th